

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **V. Š.**, zast. JUDr. Martinem Vlasákem, advokátem, se sídlem Mírové náměstí 119, Kouřim, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 10. 2016, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 10. 2017, č. j. 1 Ad 37/2016 - 63,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Rekapitulace předcházejícího řízení

[1] Rozhodnutím ze dne 12. 10. 2016, č. j. X, žalovaná zamítla námitky a potvrdila své rozhodnutí ze dne 30. 12. 2015, č. j. X, kterým zamítla žádost žalobce o přiznání starobního důchodu pro nesplnění podmínek podle § 28 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“). V odůvodnění rozhodnutí o námitkách žalovaná uvedla, že žalobce nezískal potřebnou dobu pojištění pro přiznání starobního důchodu, přičemž po dodatečném započítání středoškolského studia již zohlednila veškeré doby pojištění, které má ve své evidenci. Poukázala na § 32 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění a uvedla, že důchodový věk žalobce činí 62 let a 8 měsíců a žalobce jej dosáhl dne 27. 9. 2013. K tomuto datu měl důchodové pojištění po dobu 22 let a 249 dní, ačkoliv potřebná doba důchodového pojištění činila 29 let. Žalobce by tak podle § 29 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění získal nárok na starobní důchod až ve věku 67 let a 8 měsíců. Žalovaná nepřisvědčila

námitce, že při výpočtu doby pojištění žalobce měla přihlédnout ke skutečnosti, že ve společné domácnosti pečoval o svou tetu M. H., a to od roku 2000 až do její smrti dne X. Žalovaná v této souvislosti uvedla, že podle vyjádření Úřadu práce České republiky, kontaktní pracoviště Praha 9, ze dne 30. 8. 2016, „[...] *dne 7. 2. 2007 byla podána žádost o příspěvek na péči o paní M. H., narozenou X. Dne 27. 3. 2007 bylo provedeno sociální šetření v domácnosti žadatelky, kde bylo zjištěno, že tato nesplňuje kritéria podle zákona č. 108/2006 Sb., v platném znění ke dni podání žádosti. Uvedené bylo potvrzeno rovněž posudkovým lékařem dne 18. 12. 2007. Proti rozhodnutí o nepřiznání příspěvku na péči ze dne 3. 1. 2008 se paní H. dne 18. 1. 2008 odvolala; odvolání bylo postoupeno Magistrátu hl. m. Prahy dne 21. 1. 2008. Dne 8. 12. 2008 bylo rozhodnutím Magistrátu hl. m. Prahy odvolání zamítnuto na základě nového zdravotního posouzení paní H., kdy bylo znovu potvrzeno, že tato nesplňuje kritéria uvedeného zákona. Bylo tak rozhodnuto o nepřiznání příspěvku na péči, neboť výsledek posouzení zdravotního stavu je stěžejním zákonným podkladem pro rozhodnutí ve věci.*“ Žalovaná poukázala na § 85 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, podle kterého se doby péče uvedené v § 6 odst. 4 písm. a) bodě 11 a 12 téhož zákona prokazují rozhodnutím okresní správy sociálního zabezpečení o době a rozsahu této péče. Takové rozhodnutí však žalobce nedoložil, přičemž opakovaně uvedl, že v době, kdy o M. H. pečoval, nežádal o žádné příspěvky na péči a nebyl nikde oficiálně evidován. Vzhledem k těmto okolnostem žalovaná pro účely řízení o starobním důchodu žalobce nezohlednila dobu tvrzené péče o paní H.

[2] Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 10. 10. 2017, č. j. 1 Ad 37/2016 - 63, žalobu proti rozhodnutí žalované zamítl. V odůvodnění konstatoval, že žalobce nedoložil rozhodnutí příslušné okresní správy sociálního zabezpečení o době a rozsahu péče o osobu bezmocnou či závislou, tj. M. H., a proto mu dobu tvrzené péče nelze zhodnotit v řízení o starobním důchodu. Soud uzavřel, že žalobce nezískal potřebnou dobu důchodového pojištění pro přiznání starobního důchodu, a proto žalobou napadené rozhodnutí shledal správné.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[3] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost. V ní namítl, že žalovaná pochybila, neboť při svém rozhodování nezohlednila, že pečoval o blízkou osobu, a to v kontextu skutečnosti, že již v roce 2000 vyhlásil a nadále udržuje občanskou neposlušnost. Stěžovatel vysvětlil důvody občanské neposlušnosti a ohradil se proti správnosti hodnocení zdravotního stavu M. H. Konstatoval, že v lékařských zprávách, vyjádření úřadu práce i v prohlášení Společenství pro dům Z. X je uveden jako osoba spolužijící a pečující. Stěžovatel namítl, že žalovaná při rozhodování o nároku na starobní důchod neměla kompletní údaje o zaměstnání žalobce, čímž vznikla disproporce v délce 4 let. Ve státním podniku Restaurace a Jídelny v Praze 1 pracoval ode dne 1. 7. 1982 do dne 31. 12. 1993. V mezidobí ode dne 1. 5. 1987 do dne 20. 4. 1988 pracoval jako uvolněný zaměstnanec na Ministerstvu zahraničních věcí. Stěžovatel namítl, že žalovaná vydala dne 15. 10. 2015 rozhodnutí, ve kterém jako žadatele o starobní důchod uvedla JUDr. M. V., čímž způsobila neplatnost rozhodnutí. Městský soud v Praze tuto námitku opomenul. Vzhledem ke všem uvedeným skutečnostem stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek Městského soudu v Praze a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[4] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti zopakovala skutečnosti, které již uvedla ve svém vyjádření k žalobě. V závěru navrhla, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

III. Posouzení kasační stížnosti

[5] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout i z úřední povinnosti. V kasační stížnosti stěžovatel výslovně neoznačil důvody podle § 103 odst. 1 s. ř. s., z jejího obsahu však vyplývá, že proti rozsudku Městského soudu v Praze brojí z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[6] Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. „[k]*asační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.*“ Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní předpis, popřípadě je sice aplikován správný právní předpis, ale tento je nesprávně vyložen.

[7] Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. „[k]*asační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.*“

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Nejvyšší správní soud nepřisvědčil námitce, že žalovaná pochybila, když při výpočtu doby důchodového pojištění stěžovatele nezohlednila dobu, po kterou pečoval o svou tetu M. H.

[10] Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 15. 4. 2015, č. j. 2 Ads 8/2015 - 52, konstatoval, že „[v]*edle uvedené možnosti prokazovat dobu pojištění čestným prohlášením upravuje § 85 zákona č. 582/1991 Sb. i další odlišnosti od obecného způsobu dokazování. Ve vztahu k dobám péče uvedeným v § 6 odst. 4 písm. a) bod 11 zákona stanoví v § 85 odst. 2, že tyto doby se prokazují rozhodnutím okresní správy sociálního zabezpečení. Zákon tak přenáší posouzení doby péče osoby pečující o převážně nebo úplně bezmocnou osobu na okresní správu sociálního zajištění s tím, že na vyšší úrovni již plné dokazování v tomto směru neprobíhá. Takový přístup je jistě možný a nelze jej bez dalšího odmítnout jako ryze formální jen z toho důvodu, že je od obecné úpravy ve správním řádu odlišný. Odlišnost je totiž základním rysem zvláštní úpravy postupu v řízení ve speciálních zákonech na úseku veřejné správy. Závěr krajského soudu by znamenal, že nebude v postatě nikdy možné se od obecné úpravy dokazování odchýlit. V posuzované věci je pak zásadní, že zvláštní úprava neomezuje způsoby dokazování, jejichž využití předvídá správní řád. Pouze se uplatní při rozhodování okresní správy sociálního zabezpečení postupem podle § 85 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. Mezi tyto způsoby dokazování lze zahrnout i použití čestného prohlášení dle § 85 odst. 5 téhož zákona, přičemž toto čestné*

prohlášení může být podkladem pro rozhodnutí okresní správy sociálního zajištění. Nelze tak plně souhlasit s názorem stěžovatelky, že ustanovení § 85 odst. 5 zákona č. 582/1991 Sb. umožňuje předložení čestného prohlášení jakožto důkazního prostředku pouze při prokazování doby péče o dítě do 4 let věku, zatímco v případě prokázání péče uvedené v § 6 odst. 4 písm. a) bodech 11 a 12 citovaný zákon výslovně požaduje prokázání doby pojištění rozhodnutím okresní správy sociálního zabezpečení. Rovněž okresní správa sociálního zajištění provádí dokazování při postupu dle § 85 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. a k prokázání doby pojištění se na toto dokazování vztahuje vedle obecné úpravy ve správním řádu i zvláštní úprava prokazování některých dob v ust. § 85 zákona č. 582/1991 Sb. V řízení před stěžovatelkou se dokazování provádí již jen rozhodnutím okresní správy o době péče uvedené v § 6 odst. 4 písm. a) bod 11 zákona č. 582/1991 Sb.“

[11] Podobně Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 19. 4. 2007, č. j. 4 Ads 78/2005 - 93, uvedl, že „[z] *výše uvedeného tedy plyne, že stěžovatelka (jejíž matka zemřela dne 30. 11. 1998) měla nejpozději do 2 let od skončení péče o matku podat přihlášku k účasti na důchodovém pojištění a poté návrhem na zahájení řízení se měla dovolávat uznání doby péče o svou matku (§ 85 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.). Rozhodnutí okresní správy sociálního zabezpečení o době a rozsahu péče by pak bylo podkladovým rozhodnutím pro rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení o zákonném nároku na dávku důchodového pojištění, tedy plného invalidního důchodu. Se zřetelem k tomu, že stěžovatelka tento postup nezvolila, nebyla jí tato doba uznána žalovanou za náhradní dobu pojištění, avšak ani v přezkumném soudním řízení se nemůže prokázání této doby účinně dovolat, neboť posouzení takové doby je v pravomoci okresní správy sociálního zabezpečení.*“

[12] Z výše uvedeného je zřejmé, že žalovaná v řízení o žádosti o přiznání starobního důchodu nebyla oprávněná vést dokazování ohledně doby a rozsahu péče stěžovatele o jeho tetu, paní M. H., ve smyslu § 85 odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení ve spojení s § 6 písm. a) bod 11, popř. 12 téhož zákona. Takové dokazování totiž provádí okresní správa sociálního zabezpečení. Žalovaná nemohla stěžovateli v řízení o žádosti o starobní důchod pomoci k získání předmětného podkladového rozhodnutí ani v rámci zásady dobré správy. Podle § 85 odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení mohl stěžovatel podat okresní správě sociálního zabezpečení návrh na zahájení řízení o době a rozsahu péče podle § 6 odst. 4 písm. a) bod 11 a 12 naposledy uvedeného zákona nejpozději do dvou let po skončení péče. Stěžovatel uvedl, že jeho teta zemřela dne X, tedy nejpozději tohoto dne o ni přestal pečovat. Z obsahu správního spisu vyplývá, že podal žádost o starobní důchod dne 14. 9. 2015. Lhůta k podání návrhu na zahájení řízení o době a rozsahu péče tedy marně uplynula ještě před zahájením řízení o žádosti stěžovatele o starobní důchod. Nejvyšší správní soud ve věci sp. zn. 4 Ads 78/2005 konstatoval, že absenci podkladového rozhodnutí okresní správy sociálního zabezpečení nelze nahradit ani dokazováním ve správním soudnictví. Městský soud v Praze se výslovně nevyjádřil k předloženému prohlášení Společenství pro dům Z. X jako k potenciálnímu důkazu poskytované péče. Z odůvodnění rozsudku je však zřejmé, že takový důkaz považoval za bezpředmětný pro absenci podkladového rozhodnutí okresní správy sociálního zabezpečení. V nyní projednávané věci již tedy není prostor pro posuzování zdravotního stavu M. H. a námitky, které stěžovatel učinil v této souvislosti, nemohou zvrátit závěry žalované a Městského soudu v Praze.

[13] Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že stěžovatel ke kasační stížnosti přiložil dopis, podle kterého s ním státní podnik Restaurace a jídelny v Praze 1 ukončil pracovní poměr až ke dni 31. 12. 1993. Stěžovatel prostřednictvím tohoto důkazního návrhu zpochybňuje úplnost zjištěných dob zaměstnání v osobním listu důchodového pojištění, který je přílohou žalobou napadeného rozhodnutí. Podle osobního listu žalovaná započítala stěžovateli poslední dobu důchodového pojištění v roce 1990. Nejvyšší správní soud však nemohl přehlédnout, že stěžovatel uvedený důkazní návrh neučinil v žalobním řízení a ve správním řízení toliko sdělil, že chybějící podklady doloží jako *„důkaz výjimečné úřední schopnosti úřadu ČSSZ příslušnému soudu.“* Nejvyšší správní soud proto neshledal, že Městský soud v Praze pochybil, když se k námitce stěžovatele o neúplnosti zjištěné doby zaměstnání toliko ztotožnil se správností výpočtu doby důchodového pojištění podle žalované. Ostatně, důkazní návrh, který stěžovatel předložil až Nejvyššímu správnímu soudu, není způsobilý prokázat, že stěžovatel splňuje podmínky pro přiznání nároku na starobní důchod. Sám stěžovatel totiž v kasační stížnosti uvedl, že pochybením žalované při zjišťováním údajů o době jeho zaměstnání vznikla disproporce toliko v rozsahu 4 let. Stěžovatel by však k získání nároku na starobní důchod potřeboval dobu pojištění v délce trvání 29 let podle § 29 odst. 1 písm. e) zákona o důchodovém pojištění ve spojení s přílohou k témuž zákonu, přičemž žalovaná mu započetla 22 roků a 249 dnů pojištění. Ani při započítání dalších 4 let by tak stěžovatel nárok na starobní důchod nezískal.

[14] Nejvyšší správní soud zjistil, že žalovaná jako první v pořadí vydala v prvoinstančním řízení rozhodnutí ze dne 15. 10. 2015, č. j. X, ve kterém coby žadatele o starobní důchod nesprávně označila JUDr. M. V., jehož adresu uvedl stěžovatel v žádosti o starobní důchod jako korespondenční. Až následně žalovaná vydala rozhodnutí ze dne 30. 12. 2015, č. j. X, ve kterém již správně označila jako žadatele o starobní důchod stěžovatele. Žalovaná se tedy v rozhodnutí ze dne 15. 10. 2015 dopustila zjevné nesprávnosti, která se netýkala výroku rozhodnutí, neboť toliko zaměnila jméno stěžovatele se jménem JUDr. M. V. Ostatní údaje, včetně bydliště a data narození, odpovídají údajům stěžovatele, přičemž i ze spisové dokumentace je zjevné, že žalovaná vedla řízení o jeho žádosti. Žalovaná měla za takové situace postupovat podle § 70 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, vyžádat písemné vyhotovení rozhodnutí a zřetelně v něm opravit chybný údaj. Podle Nejvyššího správního soudu však lze i na rozhodnutí ze dne 30. 12. 2015 nahlížet jako na pouhou opravu rozhodnutí ze dne 15. 10. 2015, neboť zcela nové rozhodnutí by žalovaná s ohledem na zásadu res iudicata (tj. věci již rozhodnuté) nemohla vydat. Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že rozhodnutí ze dne 30. 12. 2015 nemá zřetelné údaje o provedené opravě a je označeno jiným číslem jednacím i dnem vyhotovení. Opačný přístup by však stěžovateli nemohl přinést žádný užitek, a byl by tak jen ryze formálním opakováním správního řízení se stejným výsledkem. Nejvyšší správní soud však apeluje na žalovanou, aby napříště postupovala plně v souladu s § 70 správního řádu. Stejně tak Nejvyšší správní soud připouští, že Městský soud v Praze pochybil, když v napadeném rozsudku předmětnou námitku nevypořádal. Vzhledem k výše uvedenému však toto pochybení nemohlo mít vliv na správnost napadeného rozsudku.

[15] Na shora uvedených závěrech nemůže nic změnit stěžovatelem deklarovaná občanská neposlušnost. Samotná skutečnost, že stěžovatel subjektivně pociťuje určitá příkoří, jej totiž nikterak neosvobozuje od zákonných povinností.

IV. Závěr

[16] S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl. Současně v souladu s ustanoveními § 120 a § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatel v něm neměl úspěch a správnímu orgánu takové právo ve věcech důchodového pojištění nepřísluší.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. listopadu 2017

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu